

Bevaka bortavarandes eller okänd arvinges rätt

Enligt 11 kap. 3§ föräldrabalken kan god man förordnas för att bevaka okänd arvinges rätt eller känd arvinge på okänd orts rätt i dödsbo.

God man kan också förordnas för att företräda den som genom testamente eller annan rättshandling kommer att bli ägare till viss egendom, till exempel ofödda barn.

Förordnande enligt samma regel kan också vara att i övrigt bevaka bortavarandes (det vill säga en försvunnen persons) rätt eller förvalta bortavarandes egendom.

Överförmyndaren anordnar godmanskap efter en anmälan om behov eller om behovet blivit känt på annat sätt. Vanligtvis anmäls behovet av den som vårdar dödsboet efter att en boutredning gjorts.

Kompetens hos den gode mannen

Förutom de allmänna kraven på god man i föräldrabalken kräver uppdraget sakkunskap som inriktar sig på boutredning och arvsrätt.

Om den avlidne har angett vem han eller hon önskar som god man, ska detta följas, om den föreslagne personen inte är olämplig. Testamentsexekutor kan också förordnas till god man.

Vad som ingår i uppdraget

Om det är fråga om en *försvunnen* person, fungerar gode mannen som ställföreträdare i vardagliga situationer; tar hand om ekonomin och ser till den försvunnes egendom.

Är det fråga om att *bevaka bortavarandes rätt i dödsbo* ska god man:

- Efter att ha mottagit kallelse närvara vid bouppteckningen.
- Lämna in kopia av den hos Skatteverket registrerade bouppteckningen till överförmyndaren.
- Skicka in uppgift om arvskungörelse för Överförmyndarens kännedom. Vanligtvis ansöker den som har dödsboet i sin vård hos Skatteverket om arvskungörelse var efter kungörelse publiceras i Post- och Inrikes Tidningar.
- Verka för att arvskifte kommer till stånd.
- Ansöka om överförmyndarens samtycke till egendoms fördelning när arvskifte väl kommit till stånd.
- Om arvskifte inte genomförts inom sex månader efter bouppteckningsdatumet ska god man redogöra till överförmyndaren för skifteshinder. En sådan redogörelse ska sedan inlämnas var sjätte månad till dess att arvskifte genomförts.
- Lämna in förteckning över tillgångar och skulder till överförmyndaren. Förteckningen ska inges när huvudman fått arvet genom arvskifte eller arvsöverlåtelse eller den dag som den gode mannen blivit förordnad om det rör sig om en försvunnen person.
- Förvalta den egendom tillkommit den bortavarande på grund av arv.

Det ingår normalt inte i den gode mannens uppdrag att aktivt söka efter bortavarande. Undantag från denna regel kan vara när bortavarande är ensam arvinge och att tillgångarna i boet är tillräckligt stora för att motivera utgifterna som eftersökandet innebär. Det är nämligen den bortavarande som betalar den gode mannens arvode.

Redovisning och arvode

Om det finns egendom att förvalta, ska en *årsräkning* lämnas före den 1 mars varje år. Till årsräkningen ska även bifogas en redogörelse samt (eventuell) begäran om arvode. Beslut om ett skäligt arvode fattas av överförmyndaren och arvodet tas ut av god man från den bortavarandes behållning.

När uppdraget upphör (se nedan) ska en *sluträkning* inlämnas. I samband med inlämnandet av slutredovisning ska gode mannen också begära sig entledigad.

Upphörande av godmanskapet

Uppdraget ska upphöra efter att behovet av god man upphört. Det kan röra sig om att:

- En försvunnen person konstateras avliden.
- Den bortavarande återvänder.
- Den egendom som förvaltats har förbrukats (vanligtvis av gode mannens arvodesuttag).
- Att rätten till arv preskriberas 5 år från dagen för arvskungörelse.
- Att arvsrätten preskriberas 10 år efter att dödsdatumet för dödsboet.

Överförmyndaren fattar beslut om upphörande av godmanskap efter att god man inlämnat sin begäran om att få bli entledigande från uppdraget som god man tillsammans med sluträkning och slutredogörelse.

Efter upphörandet

Om pengar finns kvar efter upphörande ska dessa fördelas mellan de andra dödsbodelägarna. Om inga andra dödsbodelägare finns tillfaller pengarna allmänna arvsfonden.